

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 10/2015 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om ägarskapet av de tvångsinlösta land- och vattenområdena vid Hanhikivi och dess betydelse för landets övergripande säkerhet

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 10/2015 rd undertecknat av riksdagsledamot Hanna Halmeenpää /gröna m.fl.:

Är de områden där kärnkraftverk är belägna, eller planeras i framtiden bli byggda, sådana land- och vattenområden som är kritiska med tanke på den övergripande säkerheten,

är också Hanhikivenniemi i Pyhäjoki kommun i Brahestad som den planerade förläggningsplatsen för Fennovoima Ab:s kärnkraftverksprojekt ett land- och vattenområde som är kritiskt med tanke på den övergripande säkerheten,

på vilket sätt ämnar regeringen genom lagstiftning försäkra sig om att området för Fennovoima Ab:s planerade kärnkraftverk under inga förhållanden kommer att användas på sådant sätt att vårt lands säkerhets riskeras och

anser regeringen att ett förhandsbesittningstagande av land- och vattenområdena innan de ovan nämnda villkoren i det principbeslut som riksdagen godkänt 5.12.2014 har uppfyllts är motiverat?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Om det skulle bli aktuellt för statsrådet att bedöma lämpligheten av områdena för befintliga kärnkraftverk, och även för planerade kärnkraftverk, skulle statsrådet vid sitt beslutsfattande tillämpa den gällande, relevanta lagstiftningen. De kriterier och ramvillkor som ska beaktas vid prövningen och godkännande av kärnkraftverksprojekt ingår i kärnenergilagen och i de förordningar och beslut som utfärdats med stöd av den. Kärnenergilagen förpliktar att alltid göra en prövning av huruvida ett principbeslut om kärnkraftverk är förenligt med samhällets helhetsintresse. Prövningen av huruvida ett projekt är förenligt med samhällets helhetsintresse inbegriper alltid också en bedömning av den totala säkerheten, och statsrådet respekterar lagens anda också till denna del. Utöver kärnenergilagen är sådan annan lagstiftning som tillämpas på kärnkraftverksprojekt dessutom grundlagen och annan nationell lagstiftning såsom lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp, Europeiska unionens rätt och relevanta internationella konventioner och förpliktelser.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 10/2015 rd

När beslut om byggande av ett nytt kärnkraftverk fattas, tillämpas åtminstone följande paragrafer i kärnenergilagen:

- 14 § 1 mom. i kärnenergilagen, där det föreskrivs att innan statsrådet fattar ett i 11 § nämnt principbeslut ska statsrådet konstatera att kärnanläggningens tilltänka förläggningsskommun har i sitt utlåtande enligt 12 § i kärnenergilagen tillstyrkt byggandet av kärnanläggningen, och att
- det inte framkommit sådana omständigheter som visar att det inte finns tillräckliga förutsättningar för att uppföra kärnanläggningen så som förutsätts i 6 § i kärnenergilagen
- 6 § i kärnenergilagen, där det föreskrivs att användningen av kärnenergi ska vara säker och får ej orsaka skada på människor, miljö eller egendom
- 14 § 2 mom. i kärnenergilagen, där det föreskrivs att om statsrådet har konstaterat att i 1 mom. stadgade förutsättningar föreligger, ska statsrådet pröva principbeslutet utgående från samhällets helhetsintresse och beakta kärnanläggningens fördelar och nackdelar, varvid avseende ska fästas speciellt vid
 - 1) om kärnanläggningen behövs med tanke på landets energiförsörjning,
 - 2) hur lämplig kärnanläggningens tilltänkta förläggningssort är och anläggningens inverkan på miljön samt vid
 - 3) hur kärnbränsleförsörjningen och kärnavfallshanteringen är ordnade.

Som det framgår av de ovan nämnda lagrummen, innebär ett beslut om utbyggnad av kärnkraften alltid sammanjämkning av många olika aspekter. Ett beslut om utbyggnad av kärnkraften handlar dock framför allt om energipolitik och tryggnad av försörjningsberedskapen.

Statsrådet betonar att Fennovoima Ab är ett finländskt företag som i sin verksamhet iakttar den finska lagstiftningen. Användningen av området för Fennovoima Ab:s kärnkraftverk Hanhikivi 1 regleras av den finska lagstiftningen, liksom också användningen av de övriga kärnkraftverksområdena. För Fennovoima Ab:s och andra bolags del utövar behöriga myndigheter, t.ex. de lokala myndigheterna, tillsyn över att lagstiftningen följs.

Fennovoima Ab:s ägarunderlag och verifiering av att innehavsvillkoret uppfylls

Enligt statsrådets uppfattning ska en klar majoritet av innehavet i Fennovoima Ab ligga i händerna för sådana aktörer som har sin bostadsort eller hemvist inom EU eller EFTA-området, och ett sådant innehav ska vara minst 60 procent. Enligt statsrådets syn handlar det om ett ytterst viktigt nationellt intresse, som säkerställer styrbarheten av landets energipolitik och därmed landets

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 10/2015 rd

försörjningsberedskap. Arbets- och näringsministeriet följer utvecklingen av bolagets ägarunderlag både under genomförandet av projektet och efter det att kraftverket blivit färdigt.

Huruvida det villkor om att innehav ska vara minst 60 procent som ställts i statsrådets principbeslut av den 18 september 2014 uppfylls verifieras när bolaget lämnar en ansökan om att få uppföra kärnkraft-verket in till statsrådet. Fennovoima Ab har fram till den 30 juni 2015 tid att ansöka om ett tillstånd enligt 18 § i kärnenergilagen om att inleda uppförandet av en ny kärnkraftverksenhet i enlighet med det gällande principbeslutet.

Tillstånd till förhandsbesittningstagande

Statsrådet har i sitt beslut av den 11 december 2014 ansett att det föreligger förutsättningar för beviljande av tillstånd till förhandsbesittningstagande. Beslutet har överklagats, och det innebär att inlösningstillståndet och tillståndet till förhandsbesittningstagande för ögonblicket finns hos högsta förvaltningsdomstolen för prövning.

Inledande av arbeten innan byggnadstillstånd har beviljats

I 55 § 8 mom. i kärnenergilagen föreskrivs att efter det att riksdagen har beslutat att ett principbeslut om uppförande av en kärnanläggning med stor allmän betydelse ska förbli i kraft får Strålsäkerhetscentralen på begäran av den som fått det positiva principbeslutet granska kärnanläggningen och systemen, granska och godkänna planerna för anordningarna och konstruktionerna samt kontrollera och övervaka tillverkningen av enskilda anordningar och konstruktioner. På kraftverksområdet får dock inte några arbeten på konstruktioner som påverkar kärnsäkerheten inledas innan tillstånd att uppföra anläggningen har beviljats.

Fennovoima Ab har ansökt om och beviljats sammanlagt tre olika tillstånd för miljöåtgärder enligt markanvändnings- och bygglagen med tanke på skogshuggningsarbeten. Rätt att inleda arbetena ingår i tillstånden. Detta innebär att arbetena får inledas innan tillstånden vunnit laga kraft. Två av de ansökte tillstånden har vunnit laga kraft (området för inkvartering och stödfunktioner samt entreprenörsområdet). I fråga om kraftverksområdet har tillståndet för miljöåtgärder överklagats och ärendet finns hos högsta förvaltningsdomstolen för behandling. Utöver tillstånden för miljöarbeten har Fennovoima Ab ansökt och kommer att ansöka också om andra tillstånd enligt markanvändnings- och bygglagen, såsom åtgärdstillstånd för byggande av ett stängsel och bygglov för elcentralsbyggnader.

Ett villkor för att bygglov kan beviljas är att sökanden har besittningsrätt till det område som krävs för att anläggningen kan drivas.

Förlägningsplatsen för Fennovoima Ab:s kärnkraftverk Hanhikivi 1 och dess lämplighet

I enlighet med 12 § i kärnenergilagen har arbets- och näringsministeriet av Strålsäkerhetscentralen begärt en preliminär säkerhetsuppskattning enligt 25 § 2 mom. i kärnenergiförordningen av Fennovoima Ab:s projekt Hanhikivi 1. Strålsäkerhetscentralen fogade till sin preliminära

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 10/2015 rd

säkerhetsuppskattning också ett utlåtande av den delegation som avses i 56 § 2 mom. i kärnenergilagen (kärnsäkerhetsdelegationen).

I sin preliminära säkerhetsuppskattning bedömde Strålsäkerhetscentralen huruvida den tilltänka förläggningsplatsen för Fennovoima Ab:s kärnkraftverk Hanhikivi 1 är lämplig för ändamålet samt förutsättningarna för genomförande av skydds- och beredskapsarrangemangen. Enligt Strålsäkerhetscentralens uppfattning har förhållandena på förläggningsplatsen för Hanhikivi 1 inte några sådana drag som skulle hindra att en kärnkraftverksenhet av typen AES-2006 och de övriga kärnanläggningarna i anslutning till det enligt ansökan om komplettering av principbeslutet uppförs så att säkerhetskraven uppfylls. Anläggningens skydds- och beredskapsarrangemang kan genomföras så att de uppfyller de finländska kraven.

Strålsäkerhetscentralen kommer att göra en säkerhetsbedömning enligt kärnenergilagen av Fennovoima Ab:s projekt Hanhikivi 1 i samband med behandlingen av ansökan om att få uppföra kärnkraftverket. Strålsäkerhetscentralen kan inleda säkerhetsbedömningen när ansökan om att få uppföra kärnkraftverket lämnats in till statsrådet och de utredningar som förutsätts i 35 § i kärnkraftsförordningen har lämnats till Strålsäkerhetscentralen.

Helsingfors 4.6.2015

Näringsminister Olli Rehn